

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

Associate degree opleiding Rechten
deeltijd

Stichting LOI Hoger Onderwijs

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

Associate degree opleiding Rechten
deeltijd

Stichting LOI Hoger Onderwijs

CROHO nr.: 80101

Hobéon Certificering & Accreditatie

Datum

24 oktober 2023

Auditpanel

Prof. dr. mr. H.J.L.M van de Luytgaarden

Prof. dr. R.C.H. van Otterlo

M.E.C. Moor

E. de Schepper

Secretaris

Drs. G.W.M.C. Broers

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	2
3.	INLEIDING	4
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	6
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	19
6.	AANBEVELINGEN	20
BIJLAGE I	Scoretabel	21
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	22
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	26
BIJLAGE IV	Panelsamenstelling	27

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Stichting LOI Hoger Onderwijs
status instelling	Rechtspersoon voor hoger onderwijs
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief (2020)
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Ad Rechten
registratienummer croho	80101
domein/sector croho	Economie
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Ad
graad en titel	Associate degree
aantal studiepunten	120 EC
Afstudeerrichtingen/specialisatie	n.v.t.
locatie	Afstandsonderwijs vanuit Leiden
variant	Deeltijd
onderwijstaal	Nederlands
datum audit	28 september 2023

2. SAMENVATTING

De Ad Rechten leidt professionals op met een brede basiskennis van de rechtsgebieden staatsrecht, bestuursrecht, strafrecht en burgerlijk recht. De juridische kennisbasis ligt dus in bovenstaande rechtsgebieden. Hierin ligt de nadruk op het vertalen van wet- en regelgeving naar een praktische toepassing van het recht, waarbij de Ad-jurist zelfstandig werkt volgens richtlijnen en procedures. Hierbij is er veel aandacht voor juridische vaardigheden, zoals het selecteren en verzamelen van wetgeving en jurisprudentie om een juridisch probleem te analyseren en mogelijke oplossingen te onderbouwen. De aankomend Ad-professional leert dus vooral vanuit de eigen context, met collega's en leidinggevenden, maar ook met direct betrokken externen, te werken aan uiteenlopende juridische vraagstukken.

LOI Hogeschool focust zich met deze Ad Rechten opleiding, naast op starters, vooral op werkende professionals, zowel in het juridisch werkveld als daarbuiten met een mbo-achtergrond. De praktijk toont dat het hier studenten betreft die al op hbo-niveau functioneren, maar nog twifelen om een volledige bacheloropleiding te volgen. Kenmerkend voor de opleiding is dat studenten deze online volgen en zij flexibel van opzet is. Zo is het voor LOI-studenten goed mogelijk de opleiding te combineren met een full- of parttimebaan en/of gezin.

LOI Hogeschool heeft gezocht naar een manier om de opleiding blijvend aansluiting te bieden op de actuele vraag vanuit het werkveld en heeft een nieuw didactisch model geïntroduceerd dat is gebaseerd op leeruitkomsten. Dit model vormt de grondslag voor al haar opleidingen, zo ook deze Ad-opleiding. Er is bij deze vernieuwing scherp gelet op de studeerbaarheid en de versterking van de praktijkgerichte leerlijn.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

De opleiding Ad Rechten sluit aan bij de eisen die het beroepenveld stelt aan afgestudeerde Ad'ers op het terrein van recht. Profilering, leerresultaten en leeruitkomsten bieden aansluiting op de landelijk afgesproken eisen. De opleiding heeft het beroeps- en opleidingsprofiel voor de Ad'er goed uitgewerkt. Het niveau van deze opleiding representeert het Ad-niveau. De opleiding beschikt over een werkveldcommissie die haar van input voorziet, onder andere daar waar het ontwikkelingen betreft in het werkveld. Zij adviseert de opleiding tevens over inhoudelijke curriculaire onderwerpen.

Op basis van bovenstaande oordeelt het auditpanel dat de opleiding voldoet aan de eisen voor standaard 1.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het auditpanel stelt vast dat het Ad-curriculum 'juridisch-technisch' goed in elkaar zit. De Ad-opleiding hanteert een curriculum dat studenten in staat stelt om aan de eisen van het werkveld te voldoen. Het curriculum is daarmee inhoudelijk aan de maat en actueel. De leerlijnen en de hieraan gekoppelde modules bieden een goed overzicht van de inhoud van de opleiding. De beoogde leerresultaten zijn op een inzichtelijke wijze vertaald in leerdoelen. Het team docenten is voldoende toegerust om de hen toebedeelde studieonderdelen te verzorgen, zowel wat vakinhoud, actualiteit, aansluiting op het beroepenveld als ook didactische vaardigheden betreft. De opleiding kenmerkt zich door een sterke studentgecentreerdheid. Zowel het studiemateriaal als de leeromgeving zijn geschikt voor afstandsonderwijs. De begeleiding is aan de maat en eveneens gericht op afstandsonderwijs.

Op basis van bovenstaande oordeelt het auditpanel dat de opleiding voldoet aan de eisen voor standaard 2.

Standaard 3. Toetsing

Op centraal niveau heeft LOI Hogeschool een toetsbeleid vormgegeven met daarin de uitgangspunten betreffende toetsing. De opleiding heeft het systeem van toetsing op een valide,

betrouwbare en voor studenten op transparante wijze uitgewerkt; het is gedegen en op orde. Zij heeft in een leer- en toetsplan de uitgangspunten van de toetsing voor een module beschreven. De opleiding zet verschillende instrumenten in om de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van toetsing blijvend te borgen en waar mogelijk te vergroten door het gebruik van toetsmatrijzen en de toepassing van het zes-ogenprincipe. De eindverantwoordelijkheid voor de kwaliteit en het proces van examinering ligt bij de Centrale Examencommissie van LOI. Deze heeft taken gedelegeerd naar examendomeincommissies. Het auditpanel spreekt zijn vertrouwen uit in de handelswijze van de examencommissie. Hiermee stelt het panel vast dat de examendomeincommissie *'in control'* is en zij haar wettelijke taken op adequate wijze uitvoert. De afstudeerprocedure is voor het auditpanel helder en biedt studenten in voldoende mate de gelegenheid om hun kennis en kunde te presenteren en om in het beroepenveld op het niveau van een Ad'er te kunnen functioneren.

Op basis van bovenstaande oordeelt het auditpanel dat de opleiding voldoet aan de eisen voor standaard 3.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

De door het auditpanel bestudeerde en beoordeelde afstudeerproducten representeren het Ad-niveau in voldoende mate. Dit geldt zowel voor de scripties/beroepsproducten als de portfolio's. De onderzoekscomponent verdient nog verdere versterking. Het panel stelt vast dat studenten de beoogde leerresultaten realiseren. Het auditpanel is ook tevreden over het feit dat Ad'ers hun plek op de arbeidsmarkt weten te bestendigen: het werkveld is tevreden over hen. Alumni zijn te spreken over de opleiding en de voorbereiding op de arbeidsmarkt.

Op basis van bovenstaande oordeelt het auditpanel dat de opleiding voldoet aan de eisen voor standaard 4.

Algemene conclusie:

De opleiding beschikt over een goed vormgegeven curriculum, verankerd in landelijk vastgestelde kaders. Het team docenten is door zijn vakinhoudelijke kennis en kennis van de beroepspraktijk ruimschoots toegerust om de opleiding te verzorgen. De praktijkgerichtheid van de opleiding is hoog, de studentgecentreerdheid staat eveneens hoog in het vaandel. Daarmee leidt de Ad-opleiding Rechten professionals op die voldoende gekwalificeerd zijn op Ad-niveau. Voor alle standaarden voldoet deze Ad-opleiding in de variant deeltijd aan de basiskwaliteit zoals beschreven in het Beoordelingskader 2018 van de NVAO.

Het auditpanel adviseert de NVAO om de accreditatie van de Ad-opleiding Rechten in de variant deeltijd van Stichting LOI Hoger Onderwijs te continueren.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter op 24 oktober 2023.

3. INLEIDING

LOI Hogeschool is onderdeel van de Salta Group, opgericht in 1996 en door de minister van OC&W aangemerkt als een rechtspersoon voor hoger onderwijs. Met ingang van 1 augustus 2022 vormen de onderwijsinstellingen NTI en LOI samen de divisie Online Education (DOE) binnen de Salta Group. DOE levert flexibel onderwijs, met de focus op *online*. De opleidingen die LOI Hogeschool aanbiedt, zijn gericht op de professionalisering van volwassenen.

De afdeling onderwijsmanagement is binnen de divisie DOE verantwoordelijk voor het ontwikkelen en beheren van flexibele, betaalbare en marktrelevante opleidingen die aansluiten op de wensen en (kwaliteits-)eisen van het werkveld, studenten, de eigen organisatie en eventuele toezichthouders. De afdeling bestaat uit een opleidingsmanager, een projectmanager onderwijsontwikkeling en een servicemanager onderwijs (zie standaard 2 onder 'Personeel').

Ten tijde van de audit was sprake van het integreren van de *best practices* van LOI en NTI, die ieder een hbo Rechtenopleiding aanbieden maar zich daarbij richten op verschillende doelgroepen, zo bleek tijdens de opleidingspresentatie voorafgaand aan de audit.

De opleiding is geheel digitaal; studenten kunnen via een online leeromgeving, LOI Campus of LOI Campus Next, inloggen om de voor hen van belang zijnde documentatie en informatie te kunnen raadplegen. De opleiding richt zich op een brede studentenpopulatie met een verscheidenheid aan achtergronden, zowel wat betreft onderwijsverleden als werkervaring. Afgestudeerde Ad Rechtenstudenten komen na hun afstuderen terecht in een breed werkveld en, afhankelijk van hun capaciteiten, kunnen zij daarbij doorgroeien.

Afgestudeerde Ad-studenten behalen een internationaal erkend getuigschrift Associate degree Rechten en mogen de titel Associate degree (Ad) voeren.

Deze visitatie

Het voorliggende rapport vormt de weergave van een audit die op 28 september 2023 is uitgevoerd door een auditpanel van deskundigen op juridisch en (vak)didactisch terrein in het kader van accreditatie van de Ad Rechten. Hierbij is behalve de Ad-variant ook de hbo-bachelor Rechten beoordeeld. De bevindingen van het auditpanel over laatstgenoemde variant zijn terug te vinden in een aparte rapportage die op onderdelen identiek is aan dit accreditatierapport.

Aandachtspunten vorige audit

De opleiding is in 2017 voor het laatst gevisiteerd binnen de kaders van een reguliere visitatiecyclus. Alle standaarden zijn door het toenmalige auditpanel als positief beoordeeld. Wel heeft het auditpanel een aantal aanbevelingen gedaan die wij hierna verkort in een schema presenteren alsmede de door de opleiding genomen maatregelen.

Aanbeveling 2017	Genomen maatregelen
Doorontwikkelen van de eigen profielen van de bachelor (verdere uitwerking van de thema's alternatieve geschillenbeslechting, kwaliteitszorg en/of internationalisering) en van de Ad	Tijdens de vorige accreditatie bood LOI Hogeschool nog twee varianten van de Ad Rechten aan: de Ad Rechten Publiekrecht en de Ad Rechten Civielrecht. Na de visitatie heeft LOI Hogeschool ervoor gekozen om nog maar één variant van de Ad aan te bieden. Daarin is de focus gelegd op de rechtsgebieden met de meeste vraag naar mbo+-functies.
Het hanteren van de meest recente landelijke eindkwalificaties.	De opleiding gaat uit van de meest recente landelijke eindkwalificaties. Deze kwalificaties zijn gebaseerd op het 'Landelijk beroeps- en opleidingsprofiel Rechten 2025'.
Betrokkenheid van de docenten bij het onderhoud van het gehele programma.	In het juridisch vakgebied hebben veel docenten en onderwijsontwikkelaars specifieke kennis van een bepaald rechtsgebied, waardoor het soms lastig is om de continuïteit en het niveau van de hele opleiding inzichtelijk te hebben bij het actualiseren of vernieuwen van modules. Om dit te verbeteren wordt in het studiejaar 2023-2024 een kernteam gevormd. Dit bestaat uit docenten en onderwijsontwikkelaars, die vaak ook werkzaam zijn in het juridisch werkveld. Door minimaal twee keer per jaar met elkaar te overleggen, zijn er meer structurele contactmomenten tussen onderwijsontwikkelaars en docenten.
Aandacht blijven houden voor de gebruiksvriendelijkheid van de leeromgeving en de kwaliteitsverbetering van de begeleiding.	In het huidige curriculum zijn meer contactmomenten met de coach opgenomen om de studievoortgang en de competentieontwikkeling te bespreken in de module Portfolio. Sinds september 2020 maken Ad- studenten gebruik van een nieuwe digitale leeromgeving LOI Next. Via de online leeromgeving is het voor studenten eenvoudiger om in contact te komen met docenten en coaches. Docenten koppelen veel voorkomende vragen of onduidelijkheden terug naar het onderwijsmanagement dat, waar nodig, verbeteringen in de module aanbrengt.
Het verder vergroten van de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid.	Voor het vergroten van de betrouwbaarheid van het nakijken van verschillende toetsvormen, zowel tentamens, papers als overige opdrachten, zijn er voor elke module uitgebreide, objectieve en strakke beoordelingscriteria opgesteld. Op deze manier wordt de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid beter geborgd. Om de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid verder te vergroten, gebruikt LOI Hogeschool vanaf 1 augustus 2017 een rubric voor het beoordelen van inzendingen. In 2023 is het aantal beoordelingscriteria teruggebracht van 61 naar 18. Hierdoor is er meer aandacht gekomen voor de samenhang van de verschillende onderdelen van de afstudeeropdracht.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Inleiding

De Ad-opleiding onderscheidt zich door de duidelijke inhoudelijke focus op de rechtsgebieden staatsrecht, bestuursrecht, strafrecht en burgerlijk recht waardoor het specifieke doelgroepen bedient die willen doorgroeien vanuit een juridisch administratieve mbo-functie of -opleiding. Door de focus op verdiepende juridische kennis en vaardigheden op hbo-niveau, versterken mbo-professionals die al in het vakgebied werken hun kennis en kunde over de analyse van een juridisch probleem. Dit is cruciaal om binnen organisaties, naast operationele werkzaamheden, ook op tactisch niveau te kunnen adviseren over uitlopende juridische vraagstukken. De inhoudelijke focus ligt hierbij alleen op kwesties in de hierboven genoemde vier rechtsgebieden. Door deze afgebakende inhoudelijke focus is de Ad-opleiding ook interessant voor mbo-professionals die hun kennis willen verdiepen of specifiek een switch willen maken naar het juridische werkveld.

Landelijk profiel

LOI Hogeschool heeft voor de Ad-opleiding Rechten een eigen beroeps- en opleidingsprofiel opgesteld. Hiervoor zijn verschillende bronnen geraadpleegd:

- Het landelijk Beroeps- en opleidingsprofiel Rechten 2025.
- Een analyse van de trends en ontwikkelingen binnen het werkveld.

Voor de opleiding geldt dat zij is afgestemd met het werkveld en wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft voldoet aan hetgeen het werkveld eist van een afgestudeerde Ad Rechtenstudent, zo stelt het auditpanel vast op basis van de documentatie en op basis van de door haar gevoerde auditgesprekken. Duidelijk is verder dat de opleiding het op landelijk niveau vastgesteld opleidingsprofiel volgt. Dit profiel wordt gedefinieerd en gekaderd wat niveau betreft door de internationale Dublin Descriptoren en door het Nederlandse kwalificatiekader NLQF, zo stelt het auditpanel vast. De opleiding baseert zich wat het afstudeerniveau van de Ad'er betreft op de Dublin Descriptoren voor de *Short Cycle* en zoals gepresenteerd in het NVAO-document 'Protocol toetsing Associate degree' uit 2019, zo stelt het auditpanel vast.

Beroeps- en opleidingsprofiel

De opleiding onderscheidt verschillende leeruitkomsten op Ad-niveau. Deze heeft de opleiding op adequate wijze afgeleid van de beoogde leerresultaten, duidelijk benoemd en uitgewerkt, zo stelt het auditpanel vast na bestudering van het beroeps- en opleidingsprofiel. De opleiding onderscheidt de volgende programmaleeruitkomsten, hier ingekort weergegeven, op Ad-niveau:

- De professional onderscheidt de grondbeginselen van het Nederlands, Europees en internationaal recht en oriënteert zich op het beroep van de juridisch professional. Hij geeft aan wat de principes en methoden van het doen van onderzoek in het algemeen zijn en van het oplossen van een juridisch probleem in het bijzonder. Hij verzamelt en selecteert daarbij de relevante juridische bronnen om een juridisch probleem te onderkennen, te beschrijven en kan het op een, eenvoudige, juridische casus toepassen.
- De professional beschrijft de belangrijkste kenbronnen/rechtsbronnen en de basisbeginselen en -begrippen van het privaats-, arbeids-, Europees en straf(proces)recht, selecteert in casussen feiten op juridische relevantie en formuleert rechtsvragen, maakt gebruik van juridische kenbronnen/databanken, beschrijft relevante regelgeving en jurisprudentie en schrijft een eenvoudig processtuk.
- De professional onderscheidt en beschrijft de beginselen, procedures en regels van rechtsgebieden binnen het privaatrecht: het personen- en familierecht en het vermogensrecht, met name het verbintenissenrecht met als belangrijk onderdeel daarvan het consumentenrecht. Hij geeft aan op welke wijze hij kan optreden als belangenbehartiger voor personen en organisaties aan de hand van diverse juridische procedures binnen het burgerlijk procesrecht.
- De professional onderscheidt en beschrijft de beginselen, procedures en regels van rechtsgebieden binnen het publiekrecht: staatsrecht en het bestuurs(proces)recht. De professional geeft aan hoe wettelijke regels op het gebied van het bestuursprocesrecht toegepast moeten worden in de relatie tussen burger en overheid en beschrijft de aanpak van een bestuursrechtelijke procedure namens en/of tegen een bestuursorgaan naar aanleiding van een besluit.

Voor het afstuderen met een beroepsproduct heeft de Ad van LOI Hogeschool nog een aparte leeruitkomst geformuleerd:

- De beroepsprofessional maakt, binnen algemeen in de branche en/of beroepspraktijk geldende kaders, een relevant beroepsproduct op operationeel/tactisch niveau en vergezelt het beroepsproduct van een toelichting op gemaakte keuzes en reflectie op het eigen handelen. Bij deze leeruitkomst onderscheidt de opleiding een aantal indicatoren die we hier ter concretisering opsommen:
  - De Ad-professional kiest onderbouwd een binnen het vakgebied en/of beroepenveld geaccepteerde standaardmethode om een vraagstelling of probleem op te lossen.
  - De Ad-professional past de, binnen de branche gebruikelijke, gekozen standaardmethode correct toe.
  - De Ad-professional analyseert een praktijksituatie aan de hand van voor het probleem of vraagstuk relevante inzichten, theorieën en concepten uit de beroepspraktijk.
  - De Ad-professional laat een kritische houding zien bij het analyseren van een praktijksituatie met betrekking tot procedures of werkwijzen in de eigen omgeving.
  - De Ad-professional maakt een beroepsproduct als antwoord op de vraag of als oplossing voor het probleem binnen het vakgebied.
  - De Ad-professional presenteert op een heldere en passende wijze het beroepsproduct en de totstandkoming daarvan.

Benchmark en relatie met het werkveld

Er bestaat geen vergelijkbare Ad-opleiding Rechten in Nederland; maar de meeste raakvlakken heeft deze Ad-opleiding van LOI Hogeschool met de duaal aangeboden Ad Juridisch Medewerker van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) . De opbouw van het HAN-curriculum vertoont verschillende overeenkomsten met dat van de LOI-opleiding. Een andere

Associate degree-opleiding waar aandacht is voor juridische thema's, is de opleiding Sociaal Financiële Dienstverlening. Inmiddels bieden vier hogescholen deze Ad aan: Hogeschool Windesheim, Hogeschool Rotterdam, Hogeschool Utrecht en Hogeschool InHolland. Het curriculum heeft raakvlakken met zowel het juridische als het sociale werkveld. Zij leiden studenten op om burgers te ondersteunen bij sociaal-financiële problemen. In de opleiding is er ook aandacht voor bedrijven en organisaties bij wie schulden openstaan. Hiervoor is ook juridische kennis nodig, die in het curriculum van deze Associate degree- opleiding onder andere terugkomt in studieonderdelen zoals personen en familierecht, sociaal recht en bestuursrecht.

Om de beoogde leerresultaten verder te laten aansluiten bij de actuele eisen die het regionale en (inter)nationale beroepenveld en vakgebied stellen aan deze opleiding, heeft zij een benchmark uitgevoerd. Hierbij zijn een aantal nationale opleiders van Ad Rechten geïnventariseerd. Bij deze analyse is door de opleiding bekeken welke consequenties dit heeft voor haar eigen Ad-opleiding Rechten. Onderzoek laat zien dat de dynamiek binnen het werkveld groot is en daarmee verandert de omgeving van juridische professionals steeds. Ook voor de Ad'er geldt dat deze kennis van en inzicht moet hebben in actuele ontwikkelingen op juridisch gebied en met een open blik moet kunnen bepalen of nieuwe ontwikkelingen voor hen relevant zijn. Het samengaan van beide werkveldcommissies van Hogeschool NTI (inclusief intensief contact met de huidige werkveldcommissie SJD) en LOI Hogeschool biedt betere kansen om relevante en actuele ontwikkelingen te signaleren.

Om goed zicht te krijgen op het werkveld van de Ad-afgestudeerde, zo geeft de opleiding aan, moeten vertegenwoordigers van de opleiding, de werkveldcommissie en andere stakeholders uit het werkveld, de bestaande en toekomstige vraag vanuit het werkveld voor deze Ad-opleiding bespreken. Speerpunt daarbij is of het huidige, breder ingestoken curriculum nog goed de stap tussen de administratief-juridische mbo-opleiding (niveau 4) en de hbo-bachelor Rechten (niveau 6) dicht of dat er inmiddels andere eisen gelden voor juridisch professionals op Ad-niveau.

Studenten studeren binnen de bestaande Ad-opleiding af op basis van een beroepsproduct. De opleiding gaat aan de hand van de eerste afgestudeerden met een nieuw beroepsproduct het niveau van de beroepsproducten monitoren alsmede het proces van begeleiding van de studenten aan de hand van kalibreersessie met de afstudeerbegeleiders en beoordelaar. Ook wil de Ad-opleiding het afstudeerproces evalueren met (afgestuurde) studenten. Tenslotte wil zij beroepsproducten en evaluaties voorleggen aan de werkveldcommissie, de examencommissie en de programmaleider. In dit verband merkt het auditpanel op het belangrijk te vinden dat de opleiding het niveau van de eindwerken tegen het licht houdt vanuit de vraag: is dit daadwerkelijk Ad-niveau (en niet hbo-bachelorniveau). Van belang is in dit verband om docenten/beoordelaars bij deze monitoring te betrekken: zij voeren de beoordelingen uit.

Het werkveld waar de Ad-opleiding zich op richt, maakt een aantal belangrijke ontwikkelingen door. Deze zetten zich in de toekomst voort, zeker op het gebied van digitalisering en juridisering van de samenleving.

Samengevat stelt het auditpanel vast dat de opleiding een goed beeld heeft van trends en ontwikkelingen in het juridisch domein en zij maakt daarbij een inschatting van de consequenties hiervan voor de Ad-variant.

Werkveldcommissie

De werkveldcommissie bestaat uit een brede vertegenwoordiging van het beroepenveld waarin de (sociaal)juridisch professional actief is. Met de werkveldcommissie voert de opleiding zowel structureel als ad hoc-overleg. De opleiding bespreekt met haar werkveldcommissie het opleidingsprofiel, de hiervan afgeleide leeruitkomsten en de inhoud van het curriculum. De programmaleider sluit aan bij dit overleg en is vervolgens de *linking pin* tussen ontwikkelingen

in het werkveld en de vertaling hiervan naar benodigde competenties en modules in de opleidingen. Daarnaast vraagt LOI Hogeschool docenten en studenten om input voor vernieuwing via enquêtes en panels én door waargenomen trends binnen het vakgebied te agenderen. Deze uitwisseling vindt plaats via jaarlijkse student- en docentenquêtes.

Weging en Oordeel

De opleiding Ad Rechten sluit aan bij de eisen die het beroepenveld stelt aan afgestudeerde Ad'ers op het terrein van recht. Profilering, leerresultaten en leeruitkomsten bieden aansluiting op de landelijk afgesproken eisen. De opleiding heeft het beroeps- en opleidingsprofiel voor de Ad'er goed uitgewerkt. Het niveau van deze opleiding representeert het Ad-niveau. De opleiding beschikt over een werkveldcommissie die haar van input voorziet, onder andere daar waar het ontwikkelingen betreft in het werkveld. Zij adviseert de opleiding tevens over inhoudelijke curriculaire onderwerpen.

Op basis van bovenstaande oordeelt het auditpanel dat de opleiding voldoet aan de eisen voor standaard 1.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).

Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

Inleiding

LOI Hogeschool verzorgt afstandsonderwijs. Uit de documentatie blijkt dat studenten tijd- en plaatsafhankelijk studeren in een door henzelf te bepalen tempo. De Ad-opleiding Rechten biedt studenten een modulair curriculum aan binnen een digitale leeromgeving. Dit laatste vormt de centrale plek waar het leren plaatsvindt. Thans maken studenten gebruik van de digitale leeromgeving LOI Next, waar sprake is van nog meer flexibilisering. Deze sinds 2020 operationele leeromgeving geeft studenten aanzienlijk meer mogelijkheden om zelf zaken op te pakken zonder tussenkomst van de afdeling studiebegeleiding. Zelfstandigheid van studenten staat bij de opleiding hoog in het vaandel. Studenten bevestigen dit tijdens de audit en weten dit te waarderen.

Kenmerk Ad-opleiding

De Ad-opleiding kenmerkt zich door een stevige theoretische basis van waaruit de student gaat handelen. Deze theoretische basis is als conceptuele leerlijn vervlochten met de Ad-vaardigheden-, onderzoeks-, studieloopbaan- en praktijkgerichte leerlijn. Het eerste studiejaar voor de Ad begint met basisbeginselen van het Nederlands, Europees en internationaal recht en het aanleren van juridische vaardigheden. Vanaf het tweede jaar diept de opleiding deze kennis steeds verder uit; voor de Ad toegespitst op de rechtsgebieden staatsrecht, bestuursrecht, strafrecht en burgerlijk recht. In het tweede jaar van de Ad vindt ook de praktijkperiode en het afstuderen plaats.

Belangrijke elementen in de beginfase van de opleiding is kennis van de basisbeginselen van het recht, inzicht in het juridisch werkveld en de ontwikkeling van onderzoeks- en communicatievaardigheden. Daarnaast werkt de Ad'er aan de eigen ontwikkeling en reflecteert hij op de beheersing van de beroepscompetenties. Het oefenen in de praktijk neemt een prominente plek in. Ieder cluster sluiten studenten af met een praktijkintegratiemodule waarin zij onder andere een koppeling met de praktijk maken. Een cluster bestaat uit meerdere modules.

Instream

De opleiding betreft volgens het auditpanel een 'niche-opleiding'. De instroom binnen de Ad-opleiding Rechten bestaat uit studenten met een brede onderwijsachtergrond en een divers arbeidsverleden. Het aantal instromende Ad-studenten is beperkt en loopt sinds 2021 terug naar minder dan 10. Het auditpanel moedigt de opleiding nadrukkelijk aan om het aantal Ad-studenten dat deze opleiding volgt te verhogen om zo een zekere 'kritische massa' te behouden.

Leerlijnen

Het Ad Rechten-curriculum onderscheidt vijf leerlijnen die studenten ondersteunen bij de verwerving van de leeruitkomsten en beoogde leerresultaten: de conceptuele leerlijn, de vaardigheidsleerlijn, de onderzoeksleerlijn, de beroepsgerichte leerlijn en de studieloopbaanleerlijn. Hierna volgen enkele karakteristieken per Ad-leerlijn:

- Een conceptuele leerlijn: het accent ligt op het verwerven van vakkennis. Alle vakken die een theoretische basis leggen voor het latere toepassen en integreren van kennis in de praktijk.
- Een hbo-vaardighedenleerlijn: deze leerlijn voorziet in het aanleren van vaardigheden waarover iedere hbo-afgestudeerde dient te beschikken. Het gaat om vaardigheden zoals communicatie en algemene beroepsoriëntatie..
- Een beroepsgerichte leerlijn: in deze leerlijn ontwikkelt de student professionele vaardigheden en een dito houding. Deze leerlijn start met de generieke module 'Algemene beroepsoriëntatie' en wordt verder verdiept en opleidings specifiek gemaakt in lesdagen, in de praktijkintegratiemodules die in het portfolio zijn opgenomen, in de stage en in de afstudeeropdracht.
- Een studieloopbaanleerlijn: het accent ligt op coaching en zelfreflectie, bevlogenheid voor het vak en het eigen functioneren. Deze leerlijn wordt vormgegeven door begeleiding door de coach.
- Een onderzoeksvaardighedenleerlijn: het accent ligt op ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden. De leerlijn start met de generieke module 'Inleiding onderzoek doen' en wordt verder verdiept en opleidings specifiek gemaakt. De leerlijn wordt in de praktijk getoetst aan de hand van praktijkintegratiemodules, in de stage en in de afstudeeropdracht.

Opbouw curriculum en didactiek

De leeruitkomsten en functionele gebieden die beschreven zijn in het beroepsprofiel, zijn door de opleiding geanalyseerd en vertaald naar het opleidingsprofiel. Het auditpanel stelt verder vast dat de beoogde leerresultaten op een adequate wijze zijn vertaald in leerdoelen.

Het curriculum van de Ad Rechten omvat 120 EC, verdeeld over twee studie jaren van elk 60 EC. Belangrijke elementen in het eerste studiejaar zijn de ontwikkeling van juridische-, onderzoeks- en communicatieve vaardigheden bij studenten. Daarnaast werken zij aan hun eigen persoonlijke ontwikkeling en vindt reflectie plaats op de mate waarin de student de beoogde leerresultaten beheerst. Na ieder cluster van 30 EC, dat meerdere modules omvat, reflecteert de student op de studievoortgang en competentieontwikkeling en bespreekt dit met de coach. De module 'Portfolio' sluiten studenten af met een eindverslag over de competentie-ontwikkeling. Ad- studenten Rechten ronden hun opleiding af, naast met het portfolio, met een afstudeeropdracht en een afstudeerzitting.

De opleiding beschrijft in een overzicht de opbouw van het Ad-curriculum, de programmaleeruitkomsten (per cluster van 30 EC), de studielast en de gehanteerde toetsvormen. Het auditpanel stelt vast, na de bestudering van het curriculum, dat de opleiding Ad Rechten theorie en praktijk constant afwisselt hetgeen een voorwaarde is voor de studeerbaarheid van de opleiding. Verder blijkt dat de modules het vakgebied Recht over de volle breedte bestrijken. Zo is er in het eerste studiejaar onder andere aandacht voor Arbeidsrecht, Inleiding strafrecht- en strafprocesrecht en Europees recht. In het tweede jaar besteedt de Ad-opleiding onder meer aandacht aan Verbintenissenrecht, Burgerlijk procesrecht en Staatsrecht.

De thema's die binnen de Ad aan bod komen, zijn geclusterd op onderwerp, hetgeen het curriculum overzichtelijk maakt. Doordat studenten ieder thema afsluiten met een zg. praktijkintegratiemodule (bijvoorbeeld op het terrein van juridische vaardigheden, privaats- en procesrecht en verbintenissenrecht), brengen zij de theorie direct in de praktijk en koppelen de theorie aan de eigen werkomgeving. Dat is een sterk punt van deze opleiding en een punt dat

studenten waarderen, zo bleek tijdens de audit. Deze praktische opzet van de opleiding werkt goed voor Ad-studenten met een mbo-achtergrond. De opleiding merkt nog op dat door de overlap in de curricula van de Ad- en de bacheloropleiding het voor Ad-studenten mogelijk is om na het afronden van hun Ad-opleiding, of het eerste leerjaar, door te stromen naar de bacheloropleiding.

LOI Hogeschool kent een didactisch model dat invulling geeft aan flexibel onderwijs aan de hand van leeruitkomsten en het valideren daarvan. Onderdeel van dat didactisch model is een vaste structuur voor de opleiding Ad Recht met een indeling in clusters van 30 EC. Tegen deze achtergrond is de opleiding vormgegeven. Studenten geven tijdens de audit aan tevreden te zijn over het uniforme didactisch model dat de opleiding hanteert. Het auditpanel stelt tijdens de audit wel vast, en dit is een aandachtspunt, dat een didactisch visie op toekomstig onderwijs, het bestaansrecht van de Ad-opleiding, nog ontbreekt. Wellicht dat een aangepaste didactiek die de opleiding expliciet onder de aandacht brengt van haar doelgroep ertoe kan leiden dat de studentenaantallen toenemen. Bedrijfseconomische redenen kunnen/moeten hierbij een rol spelen. Het auditpanel adviseert de opleiding het modulair onderwijs, onafhankelijk van tijd en plaats en of studenten dit met een diploma afsluiten, verder te ontwikkelen. De opleiding mag op dit punt meer ambitie tonen en niet teveel 'binnen de lijntjes' blijven.

Samenvattend stelt het auditpanel vast dat het Ad-curriculum en het door de opleiding gehanteerde didactisch model studenten in staat stellen om de beoogde leerresultaten te behalen. Zij moeten daarbij wel hard werken en over een hoge mate aan zelfstandigheid beschikken.

Personeel

Omdat LOI Hogeschool de opleiding Rechten (Ad en hbo) uitsluitend online aanbiedt, vinden begeleiding en beoordeling door docenten ook online plaats. Dit geldt voor de contacten tussen enerzijds studenten en anderzijds examencorrectoren (beoordelaars schriftelijke examens), coaches (begeleiding online en beoordelaars opdrachten), afstudeerbegeleiders (persoonlijke begeleiding) en afstudeerdocenten (begeleiding op afstand en beoordelaars opdrachten).

Voor docenten geldt dat zij niet in dienst zijn bij LOI Hogeschool maar werkzaam zijn op freelancebasis. Bestudering van cv's laat zien dat verreweg de meeste docenten ook in de voor deze opleiding relevante beroepspraktijk werkzaam zijn. Driekwart van de docenten beschikt over een wo-achtergrond op een eveneens voor de opleiding relevant vakgebied. Dit geldt ook voor ontwikkelaars en beoordelaars van het lesmateriaal (lesstof, examens, etc.). Het auditpanel heeft een overzicht van begeleiders met een onderwijsrol en hun opleidingsniveau bestudeerd en stelt vast dat zij over een bij de opleiding passende achtergrond beschikken en hierdoor in staat zijn studenten een passende begeleiding te bieden.

Per module zijn meerdere docenten beschikbaar voor het nakijken van studentproducten en voor het beantwoorden van vragen. De opleiding zet minimaal twee docenten per module in zodat vervanging gegarandeerd is. De vereiste reactietermijn van docenten voor het beoordelen van studentopdrachten is 48 uur. Voor praktijkopdrachten en inzendingen met betrekking tot het afstuderen, bedraagt de reactietermijn vijf- tot tien werkdagen.

Docenten, coaches en ontwikkelaars vormen een vaste groep waarop de opleiding snel een beroep doet bij het actualiseren van lesmateriaal. Verder organiseert de opleiding jaarlijks docentenpanels: een bijeenkomst waarbij docenten en opleidingsmanagement van LOI Hogeschool elkaar ontmoeten en zij ervaringen en informatie uitwisselen. De jaarlijkse docentenpanels zijn vanaf 2021 uitgebreid met halfjaarlijkse kalibratiesessies. Tijdens de docentenpanels focust de opleiding op meer generieke thema's, zoals de begeleidende rol van de docent of op de waarde van de docent en de toekomstige ontwikkeling van de rol van de docent. Bij de kalibratiesessies gaat de opleiding met een selecte groep docenten interactief in

op meer inhoudelijke zaken, zoals de praktijkintegratiemodules in de hoofdfase of het eindniveau van de afstudeeropdracht.

Studenten geven aan tevreden te zijn over hun docenten wat betreft hun vakinhoudelijke kennis, kennis van de beroepspraktijk en didactische vaardigheden. Het auditpanel is tevreden over de docenten en stelt vast dat zij in voldoende mate toegerust zijn om de hen toebedeelde studieonderdelen te verzorgen.

Het onderwijsmanagement van de divisie Online Education (DOE), waar LOI deel van uitmaakt samen met NTI, bestaat uit een opleidingsmanager, projectmanager onderwijsontwikkeling en de servicemanager onderwijs. De opleidingsmanager is verantwoordelijk voor de opbouw van het curriculum, de aansluiting van de opleiding op de ontwikkelingen in de beroepspraktijk en de markt door middel van herzieningen en nieuwe modules of curriculum. Daartoe werkt de opleidingsmanager nauw samen met de programmaleider. De servicemanager is verantwoordelijk voor het lopende curriculum en de bijbehorende begeleiding en beoordeling. Deze functionaris vormt het eerste aanspreekpunt voor studenten en docenten. De projectmanager onderwijsontwikkeling is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het lesmateriaal en de leeromgeving en werkt hierbij samen met ontwikkelaars en beoordelaars. Supervisoren voor het afstuderen zijn sinds 2013 actief. Hun taak is nieuwe afstudeerdocenten te begeleiden, ze dienen als vraagbaak en controleren steekproefsgewijs de kwaliteit van de begeleiders en beoordelaars in het afstudeerproces. Zij leiden ook de kalibreer- en informatiesessies met de afstudeerdocenten.

Het auditpanel stelt vast dat er nog meer discussie kan plaatsvinden tussen opleidingsmanagement en topmanagement over opleidingsrelevante ontwikkelingen, bijvoorbeeld over het hier eerder gememoreerde toekomstig didactisch concept. Ook kunnen de verschillende managers en docenten intensiever overleggen gedurende een studiejaar, niet alleen langs formele maar ook langs informele weg. Ga met elkaar in gesprek over inhoud, ontwikkelingen en ambitie. Dat trof het auditpanel nog te beperkt aan.

Begeleiding

Voor studenten is de afdeling Studiebegeleiding het loket voor al hun vragen. Vragen over het curriculum die deze afdeling niet kan beantwoorden, legt de opleiding voor aan de servicemanager. Voor de begeleiding van studenten gedurende hun hele opleiding is de opleidingscoach verantwoordelijk. Deze vormt voor studenten het eerste aanspreekpunt bij (studie)problemen. Daarnaast is deze coach gesprekspartner en begeleider voor alle onderwerpen die te maken hebben met de meer procesmatige kant van de studie, zoals de studievoortgang. Aan het einde van de opleiding is het de coach die het portfolio van de student bestudeert en dit beoordeelt. Studenten wensen soms een meer proactieve houding van de opleidingscoach. In het huidige curriculum zijn meer mogelijkheden voor studenten opgenomen om in contact te komen met de coach om de studievoortgang en de competentieontwikkeling te bespreken.

Studentgecentreerdheid

De aard, online, en de vormgeving van de opleiding leiden ertoe dat deze sterk studentgecentreerd is. Studenten bepalen zelf hoe hun studietraject er uitziet, de intensiteit waarmee zij dit doorlopen en de keuzes die zij daarbij maken, hierbij al dan niet geadviseerd door hun coach. Studenten bevestigen tijdens de audit dit beeld. De Ad-opleiding is gebaseerd op leerresultaten en uitkomsten en de mogelijkheid voor studenten om bij de praktijkintegratiemodules onder eigen beheer gemaakte beroepsproducten in te brengen.

In eerste instantie zijn studenten via mailings en berichten in de leeromgeving extra geïnformeerd en gestimuleerd om na te denken over de mate waarin ze hun eigen leerweg willen flexibiliseren. Daarnaast zijn docenten en coaches in een bijeenkomst

geïnformeerd over de achtergrond van deze flexibilisering en over de wijze waarop zij hier op kunnen inspelen tijdens studievoortgangsgesprekken met studenten.

Studiemateriaal en leeromgeving

Het lesmateriaal bestaat uit boeken en lesmateriaal dat in opdracht van LOI Hogeschool door deskundigen is samengesteld. Bij de ontwikkeling van een module overleggen ontwikkelaar en programmaleider welke literatuur passend is. Bij een groot aantal modules maakt de opleiding gebruik van studiemateriaal dat LOI-deskundigen eerder ontwikkelden. Het LOI-lesmateriaal kent, conform het didactisch model van LOI Hogeschool, een uniforme opzet en is geschikt voor zelfstudie met begeleiding op afstand.

Naast verplichte literatuur voorziet de leeromgeving in aanvullende literatuur en hebben studenten de beschikking over een mediatheek met verwijzingen naar relevante onderwerpen. De door de opleiding voorgeschreven en aanvullende literatuur zijn volgens het auditpanel adequaat wat betreft inhoud, de aansluiting op het werkveld en niveau.

LOI Hogeschool kent de volgende functies toe aan de digitale leeromgeving:

- Informeren van student en begeleiders;
- Faciliteren zelfdiagnose door de student;
- Faciliteren van communicatie tussen student en zijn of haar begeleiders;
- Het kunnen activeren van lesmodules;
- Aanbieden van (een deel van) de toets-elementen;
- Registreren van de individuele studievoortgang.

In LOI Campus kunnen studenten opdrachten maken, reflecteren en in contact komen met hun coach via de portfoliomodule. Modules zijn voorzien van oefentoetsen en in elke module zijn inzendopgaven opgenomen waarbij de student zijn of haar uitwerking via de leeromgeving indient. Docenten beoordelen de opdrachten die studenten maken en geven hun feedback.

Het resultaten-/examenoverzicht binnen de opleidingsruimte in de LOI Campus biedt de student een overzicht over zijn of haar gehele studie. Hier ziet de student de studievoortgang waarbij aangegeven is welke modules afgerond zijn. Daarnaast informeert LOI Campus wanneer opdrachten gecorrigeerd zijn. Via het berichtenschermb worden studenten op de hoogte gehouden van nieuws en de laatste ontwikkelingen met betrekking tot de opleiding.

Weging en Oordeel

Het auditpanel stelt vast dat het Ad-curriculum 'juridisch-technisch' goed in elkaar zit. De Ad-opleiding hanteert een curriculum dat studenten in staat stelt om aan de eisen van het werkveld te voldoen. Het curriculum is daarmee inhoudelijk aan de maat en actueel. De leerlijnen en de hieraan gekoppelde modules bieden een goed overzicht van de inhoud van de opleiding. De beoogde leerresultaten zijn op een inzichtelijke wijze vertaald in leerdoelen. Het team docenten is voldoende toegerust om de hen toebedeelde studieonderdelen te verzorgen, zowel wat vakinhoud, actualiteit, aansluiting op het beroepenveld als ook didactische vaardigheden betreft. De opleiding kenmerkt zich door een sterke studentgecentreerdheid. Zowel het studiemateriaal als de leeromgeving zijn geschikt voor afstandsonderwijs. De begeleiding is aan de maat en eveneens gericht op afstandsonderwijs.

Op basis van bovenstaande oordeelt het auditpanel dat de opleiding voldoet aan de eisen voor standaard 2.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Inrichting toetsstelsel

LOI Hogeschool heeft op centraal niveau het toetsbeleid vormgegeven. Hierin beschrijft zij de uitgangspunten rondom toetsen die voor alle opleidingen gelden. In een leer- en toetsplan geeft de opleiding per module de uitgangspunten van de toetsing voor de betreffende module aan. Studenten sluiten iedere module af met een toets. De toetsvormen legt de opleiding vast in een examenplan. De kwaliteit van de toetsen waarborgt de opleiding door navolging te geven aan zowel vakinhoudelijke als generieke criteria die LOI Hogeschool heeft opgesteld voor de validiteit en de betrouwbaarheid van toetsen. De opleiding maakt gebruik van verschillende toetsvormen. Op basis van de beoogde leeruitkomsten van een module bepaalt de opleiding de toetsvorm aan de hand van de taxonomie van Bloom. In het leer- en toetsplan van de modules staat de keuze voor de toetsvorm op basis van deze taxonomie. Studenten bepalen zelf waar en wanneer zij een examen afleggen.

De projectmanager onderwijsontwikkeling van de opleiding is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de examenproducten conform het leer- en toetsplan (inclusief toetsmatrijs). Deze stuurt de externe vakinhoudelijke ontwikkelaars en vakinhoudelijke beoordelaars aan en zorgt voor de ontwikkeling en beoordeling van examenproducten. Naast de vakinhoudelijke beoordeling controleren externe vakinhoudelijke beoordelaars de examens ook op toetstechnische aspecten en stelt het examen hiermee eveneens (extern) vast. De opleiding hanteert bij de ontwikkeling van examens het zes-ogenprincipe: naast een vakinhoudelijke ontwikkelaar van het examen en een vakinhoudelijke beoordelaar vindt er ook interne toetstechnische controle plaats. Studenten vinden binnen de LOI Campus informatie over de wijze van toetsing. Hier treffen ze het examenoverzicht aan, evenals de Onderwijs- en Examenregeling waarin studenten terugvinden welke toetsen zij nog moeten maken en het aantal te behalen studiepunten (EC) per toets. De door studenten behaalde studieresultaten zijn hier eveneens in te zien. Studenten sluiten een studieonderdeel af met een flexibel examen. Dit stelt studenten in staat op meerdere locaties in Nederland, op een zelf gekozen moment, het examen af te leggen. Uit het studentenonderzoek blijkt dat studenten tevreden zijn over het aantal (interne) examenmomenten per jaar.

Examen(domein)commissie

De eindverantwoordelijkheid voor de kwaliteit en het proces van examinering ligt bij de Centrale Examencommissie van LOI. Deze heeft taken gedelegeerd naar examendomeincommissies. De voorzitters van de examendomeincommissie hebben zitting in de Centrale Examencommissie. De toetsing, diplomering en de borging van het eindniveau van het curriculum valt voor deze opleiding onder verantwoordelijkheid van de domeinexamencommissie *Law, Commerce & Economics*. Deze autonome examencommissie is verantwoordelijk voor borging van de inhoud en het niveau van de toetsproducten, het eindniveau van de opleiding en de getuigschriften binnen het domein. De eindverantwoordelijkheid voor de kwaliteit en het proces van examinering ligt bij de Centrale Examencommissie van de divisie *Online Education*.

De examendomeincommissie borgt het eindniveau door het benoemen van de examinatoren op basis van de leeruitkomsten, toetsingscriteria en op basis van een jaarlijkse steekproef waarbij de examencommissie afstudeerwerken bestudeert in combinatie met de gebruikte beoordelingsformulieren. De bevindingen uit evaluaties en steekproeven kunnen aanleiding zijn

voor aanscherping van de procedures en richtlijnen; gericht op verbetering van doorlooptijden en de eenvormigheid en kwaliteit van de begeleiding.

Het nieuwe Ad curriculum is opgebouwd aan de hand van curriculum- en moduleleeruitkomsten. Voor het correct en volledig toetsen van een moduleleeruitkomst is een summatieve opdracht volgens de opleiding vaak de best passende toetsvorm. De summatieve opdracht speelt dan ook een prominentere rol in haar toetsplan. De summatieve opdrachten stellen de student in staat om de opgedane kennis en vaardigheden te tonen in een product dat een directe relatie heeft met de beroepspraktijk.

Kwaliteit toetsen

Het auditpanel heeft toetsen van deze opleiding bestudeerd op de terreinen:

- Consumentenrecht
- Europees recht
- Effectief communiceren
- Staatsrecht
- Inleiding straf- en strafprocesrecht
- Personen- en familierecht

De toetsen zijn valide en betrouwbaar, zo stelt het auditpanel na bestudering vast. De opleiding toetst de vakinhoud op voldoende wijze door *multiple choice*- en open vragen en door casussen. Met het behalen van de toetsen laten studenten zien dat zij het niveau behalen dat van een student op Ad-niveau verwacht mag worden.

Afstuderen

In een aparte notitie besteedt de opleiding aandacht aan de afstudeeropdracht Associate degree, aan haar visie op het afstuderen van een Ad'er, aan de bijbehorende leeruitkomsten en aan de koppeling met de leerlijnen. Van Ad-professionals wordt verwacht dat zij in staat zijn om met meer en complexere kennis om te gaan in een steeds veranderende beroepscontext. Dit vraagt van professionals dat zij beschikken over probleemoplossende vaardigheden die hen in staat stellen om deze complexere problemen in de beroepspraktijk te onderkennen en identificeren en hiervoor een creatieve oplossing aan te dragen. Hiervoor heeft de Associate degree-professional een onderzoekende houding en is deze professional in staat tot reflectie. Een onderzoekende houding is daarbij een middel en kenmerkt zich onder andere door nieuwsgierig zijn, willen weten, zaken in twijfel trekken en zoeken naar creatieve oplossingen.

De afstudeeropdracht bestaat uit een beroepsproduct en een criteriumgericht assessment. Bewijsstukken voor de mondelinge afstudeerzitting zijn het beroepsproduct, een begeleidend schrijven, een presentatie en de eindreflectie uit de portfoliomodule.

De scope van de Associate degree is op het gebied van een onderzoekende houding beperkter dan van de hbo-bachelor. Van de bachelor wordt eerder onderzoekend vermogen gevraagd dat bestaat uit reflectie, *evidente based practice* en innovatie. Zij kunnen reflecteren op het uitgevoerde onderzoek en op het eigen handelen. Bij de Associate degree heeft de onderzoekende houding betrekking op de directe context, terwijl dit bij de bachelor beduidend verder gaat. Innovatief zijn wordt van de Associate degree niet gevraagd, in tegenstelling tot de bachelor. Wel wordt van de Associate degree een bepaalde mate van creativiteit en flexibiliteit verwacht, zo geeft de opleiding aan. Het auditpanel onderschrijft het bovenstaande.

Weging en Oordeel

Op centraal niveau heeft LOI Hogeschool een toetsbeleid vormgegeven met daarin de uitgangspunten betreffende toetsing. De opleiding heeft het systeem van toetsing op een valide, betrouwbare en voor studenten op transparante wijze uitgewerkt; het is gedegen en op orde. Zij heeft in een leer- en toetsplan de uitgangspunten van de toetsing voor een module beschreven. De opleiding zet verschillende instrumenten in om de validiteit, betrouwbaarheid en

transparantie van toetsing blijvend te borgen en waar mogelijk te vergroten door het gebruik van toetsmatrijzen en de toepassing van het zes-ogenprincipe. De eindverantwoordelijkheid voor de kwaliteit en het proces van examinering ligt bij de Centrale Examencommissie van LOI. Deze heeft taken gedelegeerd naar examendomeincommissies. Het auditpanel spreekt zijn vertrouwen uit in de handelswijze van de examencommissie. Hiermee stelt het panel vast dat de examendomeincommissie *'in control'* is en zij haar wettelijke taken op adequate wijze uitvoert. De afstudeerprocedure is voor het auditpanel helder en biedt studenten in voldoende mate de gelegenheid om hun kennis en kunde te presenteren en om in beroepenveld op het niveau van een Ad'er te kunnen functioneren.

Op basis van bovenstaande oordeelt het auditpanel dat de opleiding voldoet aan de eisen voor standaard 3.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Realisatie leerresultaten

Ten tijde van de audit sloten studenten de Ad-opleiding af met een afstudeeropdracht, een portfolio en een mondelinge afstudeerzitting. Hiermee beoogt de opleiding te toetsen of de student het Ad-niveau heeft behaald en of deze in staat is om theorie en beroepspraktijk te integreren. Studenten zijn vrij bij hun keuze van een afstudeeropdracht; door de verscheidenheid aan opdrachtgevers lopen de afstudeeronderwerpen uiteen. Bij de afstudeeropdracht speelt de werkplek een essentiële rol. Indien de student geen relevante werkomgeving heeft voor het uitvoeren van de afstudeeropdracht, dan dient hij of zij stage te lopen. De praktijkperiode kan de student in dat geval ook gebruiken als locatie voor het uitvoeren van het praktijkgerichte (afstudeer)onderzoek.

Voorafgaand aan de audit heeft het auditpanel acht afstudeerproducten bestudeerd van Ad-studenten. Het pakket afstudeerproducten per student bestond uit: beoordelingsformulieren, portfolio en scriptie/beroepsproduct, proces verbaal en de berekening van de mondelinge afstudeerzitting. Het onderwerp dat studenten behandelen sluit enerzijds goed aan op de beroepspraktijk en anderzijds op het Ad-niveau. Ter illustratie volgen hierna enkele titels van door het auditpanel bestudeerde afstudeerwerken: 'Executieverkoop: advies voor een betere opbrengst', 'Schenkelbelasting en voortijd uitbetalen erfdelen', 'Het schijnhuwelijk' en 'Zicht op vermogen'. Het auditpanel stelt vast dat de door haar beoordeelde scripties/beroepsproducten het Ad-niveau representeren. De becijfering door het auditpanel komt in grote lijnen overeen met die van de opleiding. De uitwerking van de onderzoekscomponent laat weliswaar een wisselende kwaliteit zien, maar is over de hele linie voldoende, zo stelt het auditpanel vast. De door het auditpanel bestudeerde portfolio's gaven een goed beeld van de werkzaamheden van de student in de beroepspraktijk en van de groei van de student tijdens de opleiding als beroepsprofessional. Het auditpanel stelt vast dat studenten met de door het auditpanel bestudeerde afstudeerwerken het Ad-niveau hebben behaald, waarmee de cirkel van standaard 1 tot en met standaard 4 gesloten is.

Het werkveld is tevreden over de kwaliteit van de afgestudeerden. De Ad-afgestudeerde is inmiddels op de arbeidsmarkt een vaste waarde gebleken. Alumni geven aan zowel een persoonlijke als professionele groei te hebben doorgemaakt gedurende hun opleiding. Met name het praktijkgedeelte van de opleiding weten zij te waarderen: het gaf hen een goed beeld van de werkzaamheden van de Ad-jurist in de beroepspraktijk.

Weging en Oordeel

De door het auditpanel bestudeerde en beoordeelde afstudeerproducten representeren het Ad-niveau in voldoende mate. Dit geldt zowel voor de scripties/beroepsproducten als de portfolio's. De onderzoekscomponent verdient nog verdere versterking. Het panel stelt vast dat studenten de beoogde leerresultaten realiseren. Het auditpanel is ook tevreden over het feit dat Ad'ers hun plek op de arbeidsmarkt weten te bestendigen: het werkveld is tevreden over hen. Alumni zijn te spreken over de opleiding en de voorbereiding op de arbeidsmarkt.

Op basis van bovenstaande oordeelt het auditpanel dat de opleiding voldoet aan de eisen voor standaard 4.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

De opleiding beschikt over een goed vormgegeven curriculum, verankerd in landelijk vastgestelde kaders. Het team docenten is door zijn vakinhoudelijke kennis en kennis van de beroepspraktijk ruimschoots toegerust om de opleiding te verzorgen. De praktijkgerichtheid van de opleiding is hoog, de studentgecentreerdheid staat eveneens hoog in het vaandel. Daarmee leidt de Ad-opleiding Rechten professionals op die voldoende gekwalificeerd zijn op Ad-niveau. Voor alle standaarden voldoet deze Ad- opleiding in de variant deeltijd aan de basiskwaliteit zoals beschreven in het Beoordelingskader 2018 van de NVAO.

Het auditpanel adviseert de NVAO om de accreditatie van de Ad-opleiding Rechten in de variant deeltijd van Stichting LOI Hoger Onderwijs te continueren.

6. AANBEVELINGEN

- De onderzoekscomponent bij het afstuderen verdient nog aandacht, bijvoorbeeld door een 'strakkere' begeleiding van de student bij het werken aan zijn afstudeerwerk.
- Formuleer een eigen didactische visie op toekomstig online onderwijs en check vervolgens welke consequenties dit heeft voor de opleiding.
- De communicatie tussen opleidingsmanagement en topmanagement kan intensiever. Dit geldt ook voor de communicatie tussen opleidingsmanagement en docenten.
- Van belang is dat de opleiding een beeld heeft welke onderzoeksvaardigheden studenten dienen te beheersen bij het werken aan een beroepsproduct. Daar moet de opleiding intern intensief over discussiëren om vervolgens hieromtrent knopen door te hakken en het curriculum op dit aspect aanpassen.

BIJLAGE I**Scoretabel**

Scoretabel paneloordelen Stichting LOI Hoger Onderwijs Associate degree opleiding Rechten deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	v
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	v
Standaard 3. Toetsing	v
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	v
Algemeen eindoordeel	Positief

BIJLAGE II**Programma, werkwijze en beslisregels**

**Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. de
Associate degree opleiding Rechten**

Stichting LOI Hoger Onderwijs. Datum locatiebezoek 28 september 2023.

08.00 – 08.15 uur	Ontvangst panel
08.15 – 08.45 uur	Overleg panel (besloten)
08.45 – 10.00 uur	Sessie 1 – Gesprek met Onderwijsmanagement met presentatie Manager Hoger Onderwijs Opleidingsmanager Projectmanager Onderwijsontwikkeling Projectmanager Onderwijsontwikkeling Servicemanager Programmaleider
10.00 – 10.15 uur	Korte pauze panel
10.15 – 11.15 uur	Sessie 2 – Gesprek studenten en alumni Alumnus- AD - Civielrecht Student AD- Rechten Alumnus – Rechten Student - Rechten
11.15 - 11.30 uur	Korte pauze panel
11.30 – 12.30 uur	Sessie 3 – Docenten (Stage-) docent (Afstudeer-) docent (AD) Docent Docent (Afstudeer-) docent (Ba) Coach en docent
12.30 – 13.00 uur	Lunchpauze
13.00 – 13.30 uur	Mogelijkheid voor panel om materiaal en leeromgeving in te zien & open spreekuur.

13.30 – 14.30 uur	Examencommissie en borging Kwaliteit Voorzitter Examencommissie Law, Commerce & Economics Lid examencommissie, Law, Commerce & Economics Kwaliteitsmanager Manager Kwaliteitszorg
14.30 – 14.45 uur	Korte pauze panel
14.45 – 15.45 uur	Sessie 5 – Werkveldcommissie Lid werkveldcommissie Lid werkveldcommissie Lid werkveldcommissie Lid werkveldcommissie
15.45 – 16.00 uur	Pending issues panel (indien gewenst)
16.00 – 16.30 uur	Intern overleg panel (besloten)
16.30 – 17.30 uur	Terugkoppeling aan opleidingsmanagement

'NB. In verband met de privacywetgeving zijn hier uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartners opgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.'

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' van september 2018. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het auditpanel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het auditpanel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

De secretaris lichtte het auditpanel voorafgaand aan de visitatie uitgebreid voor over het beoordelingskader en de -procedure en over de van hen verwachte attitude voor, tijdens en na de visitatie. Tevens zorgde de secretaris voor een kalibratie van het auditpanel door de interpretatie van de standaarden, de oordelen en de beslisregels door te nemen. Tijdens het audittraject bewaakte de secretaris de correcte procesgang, zag erop toe dat het oordeel van het auditpanel conform het kader tot stand kwam en ondersteunde het proces van de oordeelsvorming.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende opleiding. Voorafgaand aan het locatiebezoek vond een voorbereidend intern paneloverleg plaats waarin het auditpanel het informatiedossier en de onderliggende documenten besprak. Bovendien zijn de bevindingen van het auditpanel over de eindwerken tijdens het vooroverleg onderling gedeeld.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geleidingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel. Het auditteam ontving geen reacties.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

De visitatie binnen dit cluster is uitgevoerd door verschillende visitatiebureaus waaronder Hobéon. Gedurende het traject hebben de voorzitters van de betrokken kernpanels met elkaar afgestemd over de opzet en de focuspunten van de audits.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2018'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende beoordelingskader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief onder voorwaarden indien Standaard 1 voldoet en maximaal twee standaarden een 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval negatief indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoren
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort
- een of twee standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- drie of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III

Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatie-rapport opleiding.
- Domeinspecifiek referentiekader en de leerresultaten van de opleiding.
- Schematisch programma-overzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programma-onderdelen, met vermelding van
  - leerresultaten, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel:
  - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid.
- Overzichtslijst van *alle* recente eindwerken (of van portfolio's / werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
- Jaarverslag examencommissie.
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.

Het panel heeft van acht studenten de eindwerken bestudeerd. Om redenen van privacy zijn de namen van afgestudeerden en hun studentnummers van wie het panel de eindwerken heeft bekeken niet opgenomen in deze rapportage. Namen van de afgestudeerde studenten, hun studentnummer evenals de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE IV   Panelsamenstelling

Op 1 mei 2023 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de hbo Ad Rechten van Stichting LOI Hoger Onderwijs, onder het nummer PA-1533. Deze opleiding behoort tot onderstaande visitatiegroep.

Naam visitatiegroep:	hbo Rechten groep 4
----------------------	---------------------

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	Rol	Korte functiebeschrijvingen
Prof. mr. dr H.J.L.M. van de Luytgaarden	Voorzitter	Verbonden als lector aan de Hogeschool Zuyd en bijzonder hoogleraar Preventive Law aan de Universiteit Maastricht.
Prof. dr. R.C.H. van Otterlo	Lid	Senior consultant Professional Services en Hoger Onderwijs. Voormalig hoogleraar Universiteit van Amsterdam en leidinggevende hbo-Rechten Haagse Hogeschool.
M.E.C. Moor	Lid	Onderwijsmanager bachelor Bedrijfskunde Hogeschool Rotterdam Business School.
E. de Schepper	Studentlid	Student hbo Rechten, Juridische Hogeschool Avans-Fontys..
Drs. G.W.M.C. Broers	Secretaris	NVAO-gecertificeerd secretaris.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Hobéon

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
+31 (0)70 30 66 800
info@hobeon.nl
www.hobeon.nl